



EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 27.6.2007
KOM(2007) 377 lõplik

**KOMISJONI ARUANNE
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE**

**Aruanne Bulgaaria edusammude kohta kaasnevate meetmete elluviimisel pärast
ühinemist**

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Aruanne Bulgaaria edusammude kohta kaasnevate meetmete elluviimisel pärast ühinemist

1. SISSEJUHATUS

1.1. Taust

1. jaanuaril 2007, mil Bulgaaria ühines Euroopa Liiduga, kehtestati erisätted, et ühest küljest hõlbustada ja toetada tema tõrgeteta ühinemist ning teisest küljest tagada ELi poliitika ja institutsioonide nõuetekohane toimimine.

Nagu kõikide liikmesriikide puhul, nii laienesid ka Bulgaariale ELiga ühinedes tema liikmesusest tulenevad õigused ja kohustused. Et tagada nimetatud kohustuste täitmine, jälgib komisjon vastavalt väljakujunenud tavale õigusaktide (ühenduse õiguse) kohaldamist.

Lisaks nähakse ühinemislepingus kooskõlas 2004. aastal ühinenud riikide suhtes kehtestatud korraga ette kaitsemeetmed ja üleminekukord (näiteks piirangud seoses juurdepääsuga maanteedtranspordivõrkudele ja töötajate vaba liikumisega ning sätted veterinaar-, fütosanitaar- ja toiduohutusnõuete kohta). Ühinemislepingus on selgesõnaliselt sätestatud, et juhul kui majanduse, siseturu ja justiits- ja siseküsimustega seotud ühenduse õigusaktide ülevõtmisel ja rakendamisel esineb tõsiseid puudujääke, saab pärast ühinemist kuni kolme aasta jooksul võtta kaitsemeetmeid.¹

Bulgaaria ühinemise raames kehtestati ka konkreetsed kaasnevad meetmed, mille eesmärk on ennetada või kõrvaldada puudujääke lennundus- ja toiduohutuse, põllumajandusfondide, kohtureformi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse valdkonnas. Viimase valdkonna puhul kehtestati koostöö- ja jälgimiskord, milles määratakse kindlaks eesmärgid, mis moodustavad kõnealustes valdkondades tehtud edusammude jälgimise raamistiku.²

Kõnealune kord kehtestati, sest kõikide liikmesusega kaasnevate kohustuste täitmiseks ja õiguste kasutamiseks on väga oluline, et Bulgaarial oleks hästitoimiv haldus- ja kohtusüsteem. Korra kehtestamine on muu hulgas tingitud ka vajadusest võidelda korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu. Koostöö- ja jälgimiskorra eesmärk on tagada meetmete võtmine, mis kinnitaksid Bulgaaria ja teiste liikmesriikide kodanikele, et Bulgaaria haldus- ja kohtuotsused ja -tavad on nimetatud valdkondades kooskõlas ülejäänud ELi põhimõtetega. Kui

¹ Ühinemisakti artiklid 36, 37 ja 38.

² Komisjoni otsus 2006/929/EÜ, 13. detsember 2006, millega nähakse ette kord, mille abil teha Bulgaariaga koostööd ja jälgida tema edusamme konkreetsete eesmärkide täitmisel kohtureformi alal ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses (ELT L 354/56, 14.12.2006, lk 58).

kohtureformi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse alal tehakse edusamme, saavad Bulgaaria kodanikud ja äriühingud võimaluse kasutada ELi liikmesusest tulenevaid õigusi. Kui ei tagata, et nimetatud edusammud on pöördumatud, tekib aga oht, et Bulgaaria ei suuda ELi õigusakte nõuetekohaselt kohaldada.

Komisjonil paluti anda korrapäraselt aru kõnealuste kaasnevate meetmete elluviimisest. Koostöö- ja jälgimiskorda käsitlevad aruanded paluti esitada iga kuue kuu järel alates juunist 2007. Käesolevas aruandes antakse täielik ülevaade üldisest olukorrast kaasnevate meetmete elluviimisel. See on ühtlasi esimene koostöö- ja jälgimiskorda käsitlev aruanne. Aruandes vaadeldakse kaasnevate meetmetega seotud valdkondi, keskendudes seejuures kohtureformile ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastasele võitlusele.

1.2. Metoodika

Käesoleva aruande koostamiseks on kasutatud paljusid teabeallikaid. Peamine teabeallikas on olnud Bulgaaria valitsus. Samuti on kasutatud teavet ja analüüse, mis on saadud Bulgaarias asumatelt ELi esinduselt ja liikmesriikide diplomaatilistelt esindustelt, kodanikuühiskonna organisatsioonidelt, ühingutelt ja eksperdiaruannetest. Aprillis 2007 korraldas komisjon koostöö- ja jälgimiskorra raames Bulgaariasse kontrollkäigud. Nendest võtsid osa liikmesriikide eksperdid ja komisjoni talitused. Kontrollkäikude eesmärk oli anda tehtud edusammudele sõltumatu hinnang. Kui eksperdid olid oma aruanded koostanud, saadeti need faktiliste ebatäpsuste korrigeerimiseks Bulgaariale.

Bulgaaria esitas 31. märtsil 2007 oma esimese aruande koostöö- ja jälgimiskorra raames saavutatud edusammude kohta ning on komisjoni pärast seda jätkuvalt teavitanud olulistest muutustest.

2. KAASNEVAD MEETMED: HETKEOLUKORD

Bulgaaria puhul hõlmavad kaasnevad meetmed põllumajandusfonde, toidu- ja lennundusohutust, kohtureformi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust. Käesolevas peatükis käsitletakse lühidalt esimeses kolmes valdkonnas toimunud muutusi. Mõne nimetatud valdkondade osa kohta tuleb lisaks esitada eraldi aruanne. Kohtureformi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse alal tehtud edusammudele antakse hinnang 3. peatükis.

Lisas pakutakse täiendavat teavet, mis käsitleb üldist olukorda kaitsemeetmete puhul ja muid nimetatud valdkondadega seotud sätteid. Põllumajanduse, loomatervise, toiduohutuse ja lennundusega käesolevas horisontaalaruandes edaspidi ei tegeleta, kuna nendes valdkondades kehtivad eraldi rakendusstruktuurid ja aruandluskord. Täiendavad otsused kõnealustes valdkondades tehakse iga juhtumi puhul eraldi, pidades kinni vastavat valdkonda reguleerivatest eeskirjadest.

2.1. Põllumajandusfondid

Põllumajandusfondide puhul tuleb liikmesriikidel kasutada akrediteeritud ja tõhusalt tegutsevaid makseasutusi, et tagada põllumajanduskulude usaldusväärne juhtimine ja kontrollimine. Lisaks peab liikmesriigil olema ühtne haldus- ja kontrollisüsteem otsetoetuste maksmiseks põllumajandusettevõtjatele ja teatavate maaelu arenguga seotud kulutuste tegemiseks (et vältida muu hulgas pettust ja eeskirju eirates tehtud makseid). Kui liikmesriigid ei taga nimetatud kontrollisüsteemide nõuetekohast toimimist, otsustab komisjon igal aastal, kas kohaldada nende suhtes tagasiulatuvalt finantskorrektsioone. Kuna tekkis liiga suur oht, et ühtne haldus- ja kontrollisüsteem ei toimi Bulgaaria ühinemise puhul nõuetekohaselt, kehtestas komisjon kaitsemehhanismi, mida saab kohaldada juhul, kui Bulgaaria ei võta kasutusele osa nimetatud süsteemist või muudest süsteemidest, mis on vajalikud maksete nõuetekohaseks tegemiseks, või nende süsteemides on tõsiseid puudusi. Kaitsemehhanismi alusel saab ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga seotud kulusid ajutiselt vähendada 25 % võrra. Kõige rohkem valmistasid ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi puhul muret põllumajandusettevõtete registri ja maatükkide identifitseerimissüsteemi vaheline ühendus, haldussuutlikkus, logistika ja registreeritud andmete kvaliteet. Juunis toimunud audit kinnitas Bulgaaria täiendavaid edusamme ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi eri osade rakendamisel. Sellele vaatamata tuleb teha kiiresti veel jõupingutusi; eriti selleks, et eelseisvatel kuudel teostataks tõhusalt kohapealseid kontrole. Juuni viimasel nädalal on kavas teha Bulgaarias täiendav audit. Auditi käigus kontrollitakse makseasutuste nõuetekohast toimimist ja jälgitakse edusamme teatavates ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga seotud küsimustes. Komisjon otsustab kõnealuste auditite ja märtsis Bulgaaria ametiasutuste esitatud ministrite deklaratsiooni põhjal, kas ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osad on kasutusele võetud ja toimivad. Kaitsemeetmete võtmise vajadust käsitleva otsuse tegemisel, mis võib tuua kaasa ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga seotud kulude vähendamise, lähtutakse auditi tulemustest ja Bulgaaria ametiasutuste esitatud ministrite deklaratsioonist.

2.2. Lennundusohutus

Bulgaaria on seoses lennundusohutusega kontrollinud puudujääke, mis tulenevad tema puudulikust haldussuutlikkusest veoettevõtjate ja selliste organisatsioonide tegevuse reguleerimisel ja järelevalvel, mis on seotud lennundustoodete jätkuva lennukõlblikkuse ja hooldusega. Alates 2005. aastast tehtud mitu kontrollkäiku näitasid, et Bulgaaria ei ole suuteline rakendama ühenduse ega Ühinenud Lennuametite eeskirju, mis käsitlevad lennundustoodete ohutust ja nende hooldusega tegelevaid organisatsioone. Bulgaaria ei olnud samuti võimeline täitma oma järelevalvekohustust vastavalt rahvusvahelise tsiviillennundusorganisatsiooni, Ühinenud Lennuametite ja EÜ nõuetele. Seetõttu kohaldati detsembris 2006 kaitsemeetmeid. See tõi alates 1. jaanuarist 2007 kaasa järgmised tagajärjed: a) Bulgaaria lennuettevõtjad ei saa ühenduse lennuettevõtja staatust, vaid jäävad kolmanda riigi lennuettevõtjateks, b) Bulgaaria ametiasutuste väljastatud ohutustunnistusi ei tunnustata vastastikku kogu ühenduses. Kõik asjaomastest ühenduse eeskirjadest tulenevad kohustused jäävad siiski Bulgaaria jaoks täielikult siduvateks. Bulgaaria on parandanud oma suutlikkust ohutusjärelvalve valdkonnas ning võttis 2007. aasta jaanuaris omal algatusel

asjakohased ettevaatusabinõud ja kaitsemeetmed, tühistades nelja ja peatades viie lastilennuettevõtja tegevusloa, kehtestas piirangud kuuele ettevõtjale seoses puudustega ohutuse tagamisel ning kustutades registrist üle 160 õhusõiduki, sest need ei vastanud EÜs kehtivatele nõuetele.

2.3. Loomatervis ja toiduohutus

Veterinaaria ja loomatervise valdkonnas on võetud üleminekumeetmeid seoses sigade katkuga ja kiidetud heaks tauditõrjeprogrammid. Nende tulemused on kavas vaadata läbi septembris 2007. Komisjon on võtnud üleminekumeetmeid ka liha- ja piimasektoris. Ainult piiratud arvul ettevõtjatel on lubatud saata oma tooteid teistesse liikmesriikidesse. Toorpiima suhtes on võetud erimeetmed.

3. KOHTUREFORM NING KORRUPTSIOONI JA ORGANISEERITUD KURITEGEVUSE VASTANE VÕITLUS

3.1. Kokkuvõte

Kohtureformi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust on koostöö- ja jälgimiskorra raames tähelepanelikult kontrollitud. Käesolevas peatükis esitatakse kokkuvõtlik analüüs ja kirjeldatakse seejärel üksikasjalikult edusamme, mida on tehtud koostöö- ja jälgimiskorra raames kehtestatud eesmärkide saavutamiseks. Kirjeldus on esitatud meetmete kaupa, sest nende elluviimise alusel hinnati eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme.

Bulgaaria on teinud koostöö- ja jälgimiskorra raames kehtestatud eesmärkide saavutamisel edusamme erinevas ulatuses. On oluline, et nimetatud eesmärkidesse ei suhtutaks üksnes kui kontrollnimekirja, mille puhul iga punkti täitmist jälgitakse eraldi. Kõik eesmärgid on omavahel seotud. Edu ühe eesmärgi saavutamisel mõjutab ka teisi. Iga eesmärk annab oma osa sõltumatu ja erapooletu õigus- ja haldussüsteemi ülesehitamisse. Sellise süsteemi loomine ja tema püsimise tagamine on pikaajaline protsess, mis nõuab kogu struktuuri hõlmavaid põhimõttelisi muudatusi. Seepärast ei saa vaadelda eesmärke üksteisest eraldi. Neid kõiki tuleb näha osana kõnealustes valdkondades toimuvast laiaulatuslikust reformist, milleks on vaja jätkuvat poliitilist tahet. Selleks et olla kindel edusammude pöördumatuses, tuleb kohapeal esitada selgemaid tõendeid reformide rakendamisest.

Bulgaaria valitsus on kindlalt otsustanud reformida kohtusüsteemi ning kaotada selles korruptsioon ja organiseeritud kuritegevuse mõju. Bulgaaria ametiasutused on näidanud üles oma head tahet ja otsusekindlust kõikides valdkondades. Nad on valmistanud ette vajalikud seaduseelnõud, tegevuskavad ja programmid. Selleks et neil õnnestuks viia oma süsteem ülejäänud liikmesriikidega kooskõlla, tuleb aga nimetatud meetmeid kohapeal kogu aeg sihikindlalt rakendada. Headest kavatsustest tulemusteni jõudmisega on endiselt silmnähtavaid raskusi. Bulgaaria on hoogustanud oma jõupingutusi, et võidelda kõige kõrgemal tasemel korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevusega. Kuigi neid jõupingutusi tuleb tunnustada, on arenguruumi veel palju. Koostöö- ja jälgimiskorda on rakendatud alles lühikest aega ning selle jooksul ei ole tehtud veel piisavalt edusamme.

Sügavalt juurdunud probleemide, eelkõige organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooni kõrvaldamiseks tuleb luua jätkusuutlikud uurimis- ja õiguskaitsestruktuurid, mis oleksid püsivad, toimiksid tõhusalt ja millel oleks piisav hoiatav mõju. Kirjeldatud struktuurimuutused mõjutavad ka ülejäänud ühiskonda ja nõuavad põhimõttelisi ümberkorraldusi, mis ei piirdu üksnes ettenähtud eesmärkide saavutamise ja ümberkorralduste edukaks elluviimiseks tuleb Bulgaarial näidata jätkuvalt üles tugevat tahet, pidada rangelt kinni täidesaatva, seadusandliku ja kohtuvõimu lahususe põhimõttest.

3.2. Hindamine

3.2.1. 1. eesmärk: võtta vastu põhiseaduse muudatused, mis tagaksid kohtu sõltumatuse ja vastutuse

Bulgaaria võttis vastu põhiseaduse muudatused, mis tagavad kohtu sõltumatuse ja millega luuakse sõltumatu kohtuinspeksioon, et kontrollida kohtu usaldusväärsust ja uurida kaebusi.

Praegu on vara hinnata nende muudatuste tõhusust, sest inspeksiooni ei ole veel loodud.

Põhiseaduse muudatuste vastuvõtmisega on Bulgaaria suurel määral saavutanud seatud eesmärgi. Muudatuste tõhusust kohtusüsteemi sõltumatuse ja usaldusväärsusega seotud ebaselguste kõrvaldamisel ei ole võimalik hinnata enne sõltumatu kohtuinspeksiooni loomiseks vajalike rakendusaktide lõplikku vastuvõtmist ja rakendamist (vt ka 2. ja 3. eesmärk).

Üksikasjalik hinnang

- Põhiseaduse muudatuste vastuvõtmine Bulgaaria Rahvusassamblees

2. veebruaril 2007. aastal võttis Rahvusassamblee põhiseaduse neljanda muutmise käigus vajaliku $\frac{3}{4}$ häälteenamusega vastu muudatused, mille eesmärk oli kõrvaldada igasugune võimalus, et justiitsminister võiks kohtute sõltumatust mõjutada.³

³ Põhiseadust muudeti järgmiselt: muudetud artikli 84 kohaselt esitatakse Kassatsioonikohtu, Kõrgema Halduskohtu ja peaprokuröri aastaaruanded õiguskaitse tagamise ja iga loetletud õigusasutuse tegevuse kohta Rahvusassambleele, kes aruanded kinnitab. Kõnealused aruanded esitab Rahvusassambleele Kõrgeim Justiitsnõukogu. Artikli 130 kohaselt on Kõrgeimail Justiitsnõukogul nüüd sõnaselgelt õigus teha kohtunike nimetamise, edutamise, tagandamise, distsiplinaarkaristuste ja kvalifikatsiooniga seotud otsuseid. Artikli 130a kohaselt ei ole justiitsministril enam võimalik kontrollida õigusasutusi ning kohtuasjade uurimist või lõpetamist. Selle jaoks luuakse uue artikli 132a kohaselt Kõrgeima Justiitsnõukogu juurde sõltumatu inspeksioon, kes peab kontrollima õigusasutuste tegevust nii iseseisvalt kui ka kodanike, juriidiliste isikute ja riigi ametiasutuste (sh kohtu liikmete) kaebuste põhjal. Kohtunike immuniteet õiguslike meetmete suhtes (mis ei ole seotud ametikohustuste täitmisega) on tühistatud. Kohtuniku immuniteet toimib vaid selles ulatuses, mis on vajalik tema ametikohustuste täitmiseks, ning mitte tahtlikult sooritatud kriminaalkorras karistatavate tegude puhul.

Konstitutsioonikohus võib põhiseaduse muudatusi läbi vaadata nagu mis tahes muid muudatusi nendest tulenevad õigus- või haldusaktid saab tavakorras vaidlustada kui põhiseadusega vastuolus olevad.

- Vajalike muudatuste tegemine Rahvussamblee poolt kohtusüsteemiseaduses

Kohtusüsteemiseadus ei ole veel jõustunud (vt hinnang 2. eesmärgi teises punktis).

- Inspeksiooni loomine ja toimimine, esimeste tulemuste avalikustamine ja hindamine

Inspeksioon luuakse pärast kohtusüsteemiseaduse jõustumist (vt hinnang 3. eesmärgi täitmisele).

- 3.2.2. 2. eesmärk: võtta vastu uus kohtusüsteemiseadus ja tsiviilmenetluse seadustik ning rakendada neid, et tagada kohtumenetluste suurem läbipaistvus ja tõhusus; esitada aruanne kõnealuste uute seaduste ning kriminaal- ja haldusmenetluse seadustiku mõju kohta, eriti kohtueelsele menetlusele

Uue kohtusüsteemiseaduse esimesed peatükid võeti vastu juuni keskel, seepärast on veel liiga vara selle rakendamise tulemustest aru anda. Paistab, et seadus aitab tagada Kõrgeima Justiitsnõukogu ja kohtuinspeksiooni sõltumatuse ja lahendada nende personali töölevõtmise küsimused. Tsiviilmenetluse seadustiku vastuvõtmine on veel pooleli. Et tagada seaduste ühetaoline kohaldamine, on loodud uue kriminaalmenetluse ja uue haldusmenetluse seadustiku kohaldamise järelevalvesüsteem. Paraku puudub korrapärane aruandlus järelevalvemehhanismi tehtud järelduste kohta.

Üldiselt on Bulgaaria teinud mõningaid edusamme kohtumenetluse läbipaistvuse parandamisel, kuid on vaja rohkem aega, et hinnata, kas uutel seadustel on ka oodatud mõju.

Üksikasjalik hinnang

- Uue tsiviilmenetluse seadustiku vastuvõtmine

Uus tsiviilmenetluse seadustik ei ole veel jõustunud.

Ministrite Nõukogu kiitis asjakohase eelnõu heaks 2006. aasta mais ja esitas selle Rahvussambleele. Mõned seadustiku artiklid on esitatud teisele lugemisele. Bulgaaria ametiasutused on arvamusel, et parlament võtab seadustiku vastu 2007. aasta juuli lõpus.

- Põhiseaduse muudatustele ja eksperdihinnangu soovitudele vastava uue kohtusüsteemiseaduse vastuvõtmine

Kohtusüsteemiseadus ei ole veel jõustunud. Parlament kiitis kõnealuse uue seaduse esimesed peatükid heaks 14. juunil 2007. aastal teisel lugemisel. Seaduse tekst ei ole veel kättesaadav.

Pärast põhiseaduse neljanda muudatuse vastuvõtmist loodi Kõrgeima Justiitsnõukogu esindajatest asjakohane töörühm. 2007. aasta märtsis kiitis Ministrite Nõukogu heaks töörühma koostatud kohtusüsteemiseaduse eelnõu, mis läbis seejärel aprillis esimese lugemise Rahvusassamblees.⁴

Arutelud Rahvusassamblees jätkuvad, kuid juba on mitu tuntud Bulgaaria kohtunikku, mestimisprojektide nõunikku ja muud eksperti avaldanud muret käesoleva eelnõu mitmete aspektide üle:

- Kõrgeima Justiitsnõukogu staatus: hiljuti vastu võetud kohtusüsteemiseaduse kohaselt on Kõrgeim Justiitsnõukogu alaline asutus;
- Kõrgeima Justiitsnõukogu juurde loodav inspeksioon: *üleannete kattumine Justiitsministeeriumi juurde loodud inspeksiooniga*,⁵ mida tuleks vältida;
- kohtunikuks, prokuröriks või kohtu-uurijaks saamise nõuded ei hõlma ei kandidaatide mitmekuulist koolitust Riiklikus Õigusinstituudis ega ka tööperioodi kogenud kohtuniku juhendusel;
- ametialaseks edutamiseks ei pea kohtunikud, prokurörid ega kohtu-uurijad läbima konkurssi; nende tööd hindavad praktiseerivad kohtunikud, kes kuuluvad Kõrgeima Justiitsnõukogu juurde loodud komiteesse, mis tegeleb kohtunike, prokuröride ja kohtu-uurijate töö hindamisega ja sellega seotud ettepanekute tegemisega; on oht, et avatusega seotud õigused ja kohustused (avalikkust peab teavitama kohtute tööst ja kohtud peavad olema avatud, ligipääsetavad ja läbipaistvad) tühistatakse, sest justiitsministeeriumi määrusega on praegu lubatud piirata juurdepääsu kohtuotsustega seotud teabele.

Kriitika ja osutatud probleemide tõttu kerkib küsimus, kas osaliselt vastu võetud kohtusüsteemiseadus võimaldab ikka kohtusüsteemi igakülgse reformida või tuleks seadus veel kord läbi vaadata, et edendada õigusriiki ning suurendada kohtusüsteemi ja õiguskaitseorganite vastutust ja nende tegevuse tõhusust.

- *Uute seadustike kohaldamise järelevalvesteemi loomine*

⁴ Kohtusüsteemiseaduse eelnõus on praegu 22 jagu ja 377 artiklit. Seaduses on üksikasjalikult määratletud: a) Kõrgeima Justiitsnõukogu staatus ja pädevus; b) Kõrgeima Justiitsnõukogu juurde loodava inspeksiooni staatus ja pädevus; c) justiitsministeeriumi järelevalve all tegutseva inspeksiooni staatus ja pädevus (inspeksiooni ülesannete hulka kuulub nii era- kui riiklike täideviivate esindajate tegevuse kontrollimine, kohtustruktuuri kontrollimine ja justiitsministeeriumi abistamine tõlgendatavate otsuste eelnõude koostamise teel); d) kohtunike hindamiskriteeriumid ja -menetlus; e) ülemkohtu pädevuse ulatus seaduste tõlgendamisel; f) prokuratuuri ülesanded lähtuvalt uuest kriminaalmenetluse seadustikust; g) konkurentsipõhimõtete kohaldamine kohtuasutustesse töölevõtmise ja ametisse nimetamise menetluses; h) kohtunike distsiplinaarvastutus, sh eetikanormide rikkumise korral.

⁵ Näiteks kontrollivad mõlemad inspeksioonid kohtute halduskorraldust ja koostavad kokkuvõtteid kohtunike, prokuröride ja uurijate töö kohta esitatud teabest (kohtusüsteemiseaduse eelnõu artikli 58 lõige 1 ja artikli 69 lõige 1).

Kriminaalmenetluse seadustik: 2006. aastal jõustunud kriminaalmenetluse seadustiku kohaldamise järelevalvesüsteem toimib hästi.

Järelevalverühma liikmete hulka kuuluvad Kõrgeima Justiitsnõukogu, Kassatsioonikohtu, Kõrgema Halduskohtu, muude kohtute, Riigiprokuratuuri, riikliku uurimistalituse, justiitsministeeriumi ja siseministeeriumi kõrged ametnikud. Rühma eesistuja on justiitsministri asetäitja ja ase-eesistuja on siseministri asetäitja.

Järelevalverühm saab teavet mitmest allikast (ringkonna- ja piirkonnakohtutelt ning apellatsioonikohtutelt, prokuratuuridelt, kohtuinspeksioonilt, riigi politseiametilt jne) ning on alates 2006. aasta lõpust koostanud kriminaalmenetluse seadustiku sätete kohta seitse arvamust. Arvamuste eesmärk on aidata kaasa seaduste ühetaolisele kohaldamisele kriminaalmenetluste puhul. Arvamusd avaldatakse justiitsministeeriumi ja Kõrgeima Justiitsnõukogu veebisaitidel ning edastatakse praktiseerivatele kohtunikele koosolekute ja konverentside käigus.

Järelevalverühma ja advokaatide hinnang kriminaalmenetluse seadustikule on positiivne.

Haldusmenetluse seadustik: Haldusmenetluse seadustiku olulisemad sätted jõustusid alles 1. märtsil 2007, seepärast on järelevalve alles alanud. Vastu on võetud haldusmenetluse seadustiku kohaldamise järelevalve kriteeriumid. Eesmärk on tagada õiguste kaitse, edendada head valitsemistava ning suurendada otsuste tegemise kiirust ja tõhusust.

Aruannet järelevalve tulemuste kohta ei ole veel koostatud.

Tsiviilmenetluse seadustik: Järelevalvet on võimalik korraldada alles pärast kõnealuse seadustiku jõustumist.

- Korrapärane aruandlus järelevalve tulemuste kohta, eriti seoses kohtueelse menetluse ja kohtuotsuste täitmisega

Praegu on kättesaadavad vaid kriminaalmenetluse seadustiku kohaldamise järelevalve tulemused. Seadustiku kohaldamise järelevalverühm täitis oma aruandekohustuse osaliselt. 2007. aasta märtsis esitatud aruande "Kriminaalmenetluse seadustiku kohaldamise analüüs, lähtudes kohtueelse menetluse tõhususest" kohaselt on olukord uue kriminaalseadustiku rakendamisega paranenud, sest kohtueelne menetlus on muutunud kiiremaks. Koostatud on ka 2006. aasta kohtuasjade statistiline aruanne. Paraku ei ole järelevalve tulemustest teavitamiseks loodud veel süsteemset korrapäraselt toimivat aruandlusmehhanismi.

Tsiviilmenetluse seadustiku kohaldamise järelevalvet ei saa korraldada enne seadustiku jõustumist ning järelevalvet haldusmenetluse seadustiku kohaldamise üle on asja alustatud. Seepärast ei ole järelevalve tulemuste kohta koostatud korrapäraseid aruandeid ning edusammud on esialgu piiratud.

- Vajadusel asjaomaste seadustike ja õigusaktide muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku kohaldamise järelevalverühma esitatud arvamused aitasid lahendada probleeme ja tagada seadustiku ühetaolise kohaldamise kogu riigis. Nimetatud arvamusest lähtudes otsustasid Bulgaaria ametiasutused, et vähemalt viit seadustiku sätet on vaja muuta: 1) politsei suutlikkust on vaja suurendada, et tagada kiire ja tõhus kohtueelne menetlus; 2) kahekuulist uurimisperioodi on vaja pikendada kuue kuuni, tagades võimaluse pikendada seda veel kuue kuu võrra; 3) juhtumit uurinud politseiametnik peab saama kohtus tunnistusi anda; 4) salateenistuse ametnikele peab tagama võimaluse anda kohtus tunnistusi videokonverentsi vahendusel; 5) tunnistaja ei peaks osalema kohtueelse menetluse toimingutel.

Lisaks loetletud viiele punktile on Bulgaaria ametiasutused teinud ettepaneku muuta kriminaalmenetlust ja määratleda kohtu-uurijate (*sledovateli*) uued ülesanded, sest enamiku kuritegude uurimine on üle antud politsei-uurijate pädevusse. Ametiasutused on arvamisel, et praegune kohtu-uurijate süsteem raiskab riigi vahendeid ning seda peaks pigem kulutama majanduskuritegude, noorsookuritegude ning muude spetsiifiliste kuritegude uurimiseks. Bulgaaria ametiasutused rõhutavad, et see ei oleks vastuolus eelnenud meetmetega, sest kohtu-uurijatele antakse vaid konkreetsed, spetsiifilised ja selgelt määratletud ülesanded, mis on ajaliselt piiratud. Endisi kohtu-uurijaid võiks kasutada olemasolevate politsei-uurijate abistamiseks; see võimaldaks näiteks vähendada tekkinud töökoormust ning tagada, et juhtumitega tegeletakse mõistliku aja jooksul. Selleks et see ei töötaks osaliselt vastu juba rakendanud reformidele, peab kõnealune meede olema ajutine ning seda peaks kohaldama vaid spetsiifiliste ja kindlalt määratletud juhtude puhul.

Ilmselt arutatakse kriminaalmenetluse seadustiku muudatusi parlamendi sügisese õigusloomekava raames.

Juba aprillis võttis parlament lõplikult vastu kriminaalseadustiku muudatused, millega karmistatakse karistusi teatavat liiki tõsiste kuritegude eest ning mille eesmärk on karistusõiguse tõhustamine.⁶

3.2.3. 3. eesmärk: jätkata kohtureformi, et suurendada kohtunike professionaalsust, vastutust ja töö tulemuslikkust, hinnata reformi mõju ja avaldada iga-aastased tulemused

Kohtu usaldusväärsuse kontrollimise olulisim järelevalveasutus, kohtuinspektsioon, on veel loomata, sest see põhineb peagi vastu võetaval kohtusüsteemiseadusel. Seepärast on kohtunike vastutuse edendamisel võimalik rääkida vaid piiratud edusammudest. Esimese sammuna võiks nimetada eetikakoodeksi rakendamist ja distsiplinaarkaristuse kohaldamist nende

⁶ Näiteks karistatakse prostitutsioonile kallutamise eest kuni viieaastase vanglakaristusega (enne kolmeaastase vanglakaristusega) ning rahatrahviga 3 000-10 000 Bulgaaria leevi (enne 1 000-3 000 Bulgaaria leevi). Juhul kui nimetatud kuriteos on süüdi organiseeritud kuritegelik ühendus või kui ohver on alla 18aastane või vaimse puudega isik või kui tegemist on eriti ohtliku retsidiiviga, on karistus 2–8 aastat vanglakaristust (enne kuus aastat) ning rahatrahv 5 000-15 000 Bulgaaria leevi. Narkootilise või samalaadse aine kasutamisele kallutamine või selleks sundimine on karistatav 10–20 aastase vanglakaristusega ja rahatrahviga 100 000-300 000 Bulgaaria leevi, kui seda tehakse prostitutsioonile kallutamise eesmärgil (enne 5–15 aastat ja 10 000-35 000 Bulgaaria leevi).

prokuröride suhtes, kellele on esitatud süüdistus. Bulgaaria on teinud edusamme kohtunike värbamismenetluse korraldamisel ja nende tegevuse hindamisel. Nimetatud jõupingutusi tuleb jätkata ja laiendada. Riiklik Õigusinstituut alustas uut menetlusseadustikku käsitlevate koolitustega, millel osalevad paljud kohtunikud, kohtuametnikud ja prokurörid. Tulevikus hakkab juhtumeid üldiselt määrama arvuti, lähtudes juhuslikkuse põhimõttest.

Kokkuvõttes on Bulgaarias kohtunike vastutuse, professionaalsuse ja töö tulemuslikkuse edendamisel tehtud teatavaid edusamme.

Üksikasjalik hinnang

- Läbipaistva ning täielikult toimiva otsustamisprotsessi loomine peagi asutatava inspeksiooni ja Kõrgeima Justiitsnõukogu distsiplinaarmedetmete elluviimiseks

Ühtegi edusammu ei saa esile tuua, sest kõnealust inspeksiooni ei ole Kõrgeima Justiitsnõukogu juurde veel loodud. Kohtunike põhiseadusejärgse puutumatus tühistamine põhiseaduse neljanda muudatuse vastuvõtmise tulemusena on siiski lihtsustanud hiljuti peaprokuröri ettepanekul algatatud kolme distsiplinaarmenetlust kõrgel ametikohal olevate prokuröride suhtes. Kõrgeim Justiitsnõukogu toetas peaprokuröri ettepanekut ning otsustas peatada korruptsioonisüüdistuse tõttu vahistatud kahe prokuröri ametitegevuse, kelle vastu on algatatud kriminaalmenetlus. Apellatsiooni korras arutas ühte juhtumit ka Kõrgem Halduskohus, kes kinnitas 2007. aasta märtsis Kõrgeima Justiitsnõukogu vastavat otsust.

- Kohtunike eetikakoodeksi igakülgse ja korrapärase kohaldamise tagamine eriti läbivaatamis-, uurimis- ja vallandamismenetluse puhul ning rikkumiste eest süüdi mõistmise korral

Bulgaaria kohtunike eetikakoodeks kehtib alates 13. detsembrist 2003. Tegu on Bulgaaria Kohtunike Ühingu koostatud lühikese dokumendiga, mis sisaldab nelja lehekülge ja seitset artiklit ning mille on heaks kiitnud Kõrgeim Justiitsnõukogu. Kohtunike ja prokuröride kriminaalkorras karistatavate rikkumiste puhul algatab kriminaalmenetluse peaprokurör, muude rikkumiste eest määrab karistuse Kõrgeim Justiitsnõukogu. Seni algatatakse menetlusi peamiselt kaebuste põhjal, kuid loodav inspeksioon peaks toimima olulisel määral ka iseseisvalt.

Eetikakoodeksis ei ole pärast selle vastuvõtmisest tehtud muudatusi, mis tagaksid koodeksi tegelikul kohaldamisel ilmnevate konkreetsete probleemide lahendamise.

- Kohtunike värbamiseks ja nende tegevuse hindamiseks korraldavate konkursside järelevalve

Bulgaaria aruandes kirjeldatakse üksikasjalikult kaheksat juba toimuvat ning viit kavandatavat konkurssi, millest mõned (näiteks uue halduskohtu liikmete nimetamiseks) on üleriiklikud. Konkursid on olnud edukad. Suur osa uutest kohtunistest on tööle võetud tegevjuristide hulgast, mis viitab menetluse avatusele ning selle olulisele tähtsusele kohtusüsteemi värbamismenetluses. Bulgaaria

ametiasutused märgivad, et isikud, kellel konkursi läbimine ebaõnnestus, on esitanud vaid kolm kaebust.

- Kohtureformi tulemuste ja hinnangute iga-aastane avaldamine; vastutus ja tulemuslikkus on paranenud

Justiitsministeerium on koostanud aruande "Bulgaaria kohtusüsteemi reformikava rakendamine ajavahemikul jaanuar 2006 – märts 2007", milles kinnitatakse püüdlust parandada kohtusüsteemi, muuta see ligipääsetavaks ja läbipaistvaks ning edendada selle suutlikkust kaitsta isikute õigusi.⁷

Eesmärgi saavutamist ei ole võimalik hinnata ainult nimetatud dokumendi põhjal. Samuti ei ole võimalik hinnata, kas aruandes kirjeldatud eesmärgid ja prioriteedid on täidetud, ning kas loetletud põhimõtteid (läbipaistvus, ligipääsetavus) on järgitud.

- Juhtumite juhusliku jagamise infosüsteemi kasutamine prokuratuurides

Väidetavalt kasutatakse kõikides Bulgaaria kohtutes juhtumite juhusliku jagamise infosüsteemi.

Juhtumite juhusliku jagamise infosüsteemi kasutavaid prokuratuure on ainult kolm, sh Sofias asuv Riigiprokuratuur, mujal toimub juhtumite jagamine käsitsi. Bulgaaria kavade kohaselt peaks asjakohane infosüsteem 2007. aasta lõpus toimima kõikides prokuratuurides.

- Uute seaduste rakendamist käsitleva koolituse edendamine

Alates eelmise aasta detsembrist korraldab Riiklik Õigusinstituut aktiivselt uute seaduste kohaldamist käsitlevaid koolitusi.

Uut tsiviilmenetluse seadustikku käsitlevaid koolitusi on korraldatud 19 ning nendel koolitustel on osalenud 530 kohtunikku, kohtuametnikku ja muude ametite esindajat kogu riigist.

Halduskohtute nii uutele kui ka kogenud kohtunikele on korraldatud 7 koolitust, kus käsitleti haldusmenetluse seadustikku.

Riiklik Õigusinstituut on korraldanud ka 10 koolitust uue kriminaalmenetluse seadustiku tutvustamiseks, millel osales kokku 327 kohtunikku, prokuröri, uurijat ja "doznateli't". Neli koolitust on korraldatud koolitajatele kriminaalmenetluse seadustiku tutvustamiseks.

3.2.4. 4. eesmärk: uurida kõrgemal tasemel esinevaid korruptsioonijuhtumeid professionaalselt ja erapooletult ning esitada asjakohased aruanded; koostada

⁷ Aruandes on selgesõnaliselt nimetatud järgmised põhimõtted: tagada õigusriik, kohtunike sõltumatus, isikute õiguste kaitse ning kohaldada Euroopa kohtustandardeid. Aruanne koosneb kaheksast punktist (kohtute suutlikkuse ja haldustegevuse edendamine, Bulgaaria tõhus osalemine EÜ kohtute koostöös, Kõrgeima Justiitsnõukogu suutlikkuse edendamine kohtusüsteemi haldamisel jne). Igas punktis kirjeldatakse lühidalt eesmärgi, mis on seejärel jagatud lähiaja prioriteetideks (kuni 2006. aasta lõpuni) ja kesk-pika tähtajaga prioriteetideks (2007. aasta lõpuni).

aruanne avalik-õiguslike asutuste sisekontrolli kohta ja avaldada kõrgema taseme ametnike majanduslike huvide deklaratsioonid

Rahvuskogu, Ministrite Nõukogu ja Kõrgeima Kohtunõukogu juurde on loodud komiteed, kes vastutavad kõrgemal tasemel esinevate korruptsioonijuhtude vastu võitlemise eest Bulgaaria avalik-õiguslike asutustes. Vastu on võetud korruptsioonivastase võitluse rakenduskava. Paraku takistab kava rakendamist konkreetsete kohustuste ja tõhusa kooskõlastusmehhanismi puudumine. Seepärast on raske tegutseda korraga kõikidel haldus- ja täidesaatvatel tasanditel. On selgusetu, kas korruptsioonijuhtumist teavitaja kaitsmiseks ette nähtud meetmeid on tõhusalt kohaldatud, seepärast on vaja rohkem õigusmeetmeid. Teatavat edu on saavutatud kohtueelse menetluse osas, sellele on kaasa aidanud hiljuti moodustatud sõltumatud inspeksioonid. 2007. aasta jaanuaris loodi süsteem kõrgema taseme ametnike majanduslike huvide deklaratsioonide kontrollimiseks. Paraku on vähe tõenäoline, et kõrgemal tasemel esinevate korruptsioonijuhtumite avastamisele järgneb rangete ja süstemaatiliste õigusmeetmete võtmine.

Õigusmeetmete võtmisel kõrgemal tasemel esinevate korruptsioonijuhtumite suhtes ei ole Bulgaaria edusammud olnud piisavad.

Üksikasjalik hinnang

- Liikmesriikide ekspertide abi ja juhendamine, et parandada uurimise ja aruandluse kvaliteeti

Pidevalt viiakse ellu mitmed programme ja edendatakse kontakte teiste liikmesriikidega. Nendes osalevad mestimisprojektide nõunikud ja politsei sideohvitserid osutavad tehtud edusammudele. Tulevik näitab, kas need edusammud parandavad uurimiste kvaliteeti.

- Korruptsioonivastase võitlusega tegelevate asutuste institutsioonilise struktuuri ümberkorraldamine ja kooskõlastamine

Korruptsioonivastast võitlust koordineerib 2006. aasta aprillis loodud korruptsioonivastase võitluse koordineerimisnõukogu. Nõukogu töös osalevad esindajad järgmisest kolmest olulisemast korruptsioonivastase võitlusega tegelevast asutusest: i) Rahvusassamblee korruptsiooni tõkestamise komisjon, ii) Ministrite Nõukogu korruptsioonivastane komitee ja iii) Kõrgeima Justiitsnõukogu korruptsioonivastane komitee. Koordineerimisnõukogu tööd toetab organisatsiooniliselt ja tehniliselt parlamendi haldussüsteem. Koordineerimisnõukogu kohtub kord kuus ning koosolekutel arutatakse nii strateegilisi kui ka kiireloomulisi küsimusi (sh erijuhte).

2007. aasta märtsis võeti koos aruandega "Läbipaistva halduse ning korruptsiooni ennetamise ja tõkestamise 2006. aasta strateegilise kava rakendamine" vastu ka 2007. aasta strateegiline rakenduskava. Praeguses varases etapis on raske hinnata, kas koordineerimine andis uurimistele lisaväärtuse ja millised on ulatuslikuma koordineerimise täpsed tulemused.

Võttes arvesse, et lisaks kolmele komiteele, kes esindavad erinevaid valitsusharusid (täidesaatev-, seadusandlik- ja kohtuvõim), tegelevad

korruptsioonivastase võitlusega veel Ministrite Nõukogu juurde loodud inspeksioon ning mitmed ministeeriumide ja täidesaatvate asutuste juurde loodud inspeksioonid, puudub selgus, kes kannab peamist vastutust korruptsioonivastase võitluse tulemuste eest.

Korruptsioonivastase poliitika tõhusaks rakendamiseks on vaja selgelt määratleda iga asutuse vastutus ja koordineerida nende korruptsioonivastast tegevust. Erinevate korruptsioonivastaste üksuste tööd tuleb veel parandada, eriti juhtimisstiili ja otsuste tegemise osas.

- Halduskorra kehtestamine, et kaitsta korruptsioonijuhtudest teavitajaid

Riigihalduse ja haldusreformi ministeeriumi egiidi all on koostöös Briti ekspertidega koostatud ametivõimu kuritarvitamisest ja korruptsiooni juhtudest teavitanud töötajate ja teenistujate kaitse seaduse eelnõu, mille eesmärk on kaitsta korruptsioonijuhtudest teavitajaid. Seadust ei ole veel parlamendile vastuvõtmiseks esitatud, sest mõned Bulgaaria kõrgemad ametiasutused on seaduse lisaväärtuse osas kahtleval seisukohal, kuna enamik seal loetletud kaitsemeetmetest on juba sätestatud Bulgaaria teistes õigusaktides, näiteks haldusmenetluse seadustikus ja riigiteenistujate seaduses.

Tõhusate meetmete võtmist olemasoleva õigusraamistiku kohaldamiseks, et kaitsta korruptsioonijuhtudest teavitajaid, ei ole võimalik kinnitada.

- Avalik-õiguslike asutuste juurde loodud inspeksioonide sõltumatus tagavate ning nende uurimiste ennetavat rolli tugevdavate õigusaktide igakülgne kohaldamine

Inspeksioonide loomist riigiasutuste juures reguleerib haldusseadus. Iga ministeerium on kohustatud looma inspeksiooni, mis allub otse ministrile.⁸ Ministrite Nõukogu juurde on loodud peainspeksioon.⁹

Lisaks iga ministeeriumi juurde loodud inspeksioonile ja Ministrite Nõukogu juurde loodud peainspeksioonile, kuulub riigihalduse ministeeriumi kossseisu riigihalduse inspekteerimise direktoraat, kes kontrollib avaliku haldusega seotud õigusaktide kohaldamist (riigiteenistujate värbamine, edutamine, vallandamine, tasustamine jne). Ministeeriumide juurde loodud inspeksioonide töö koordineerimiseks koostas peainspeksioon metoodiliste juhendite kogumiku. Üksikutel juhtudel (3–4) on ministeeriumi inspeksioon pöördunud peainspeksiooni poole taotlusega olla vahendjaks ministeeriumisisises konfliktis. Nende juhtumite puhul edastas peainspeksioon asjaomasele ministrile soovitusel

⁸ Inspeksioonidel on järgmised ülesanded: i) analüüsida riigiasutuse töö tõhusust; ii) kontrollida asutuse sise-eeskirjadest kinni pidamist; iii) algatada distsiplinaarjuurdus kui ametivõimu on kuritarvitatud või kui riigiteenistujate käitumisjuhendist ei ole kinni peetud; iv) kontrollida ebaseadusliku või kohatu tegevuse või riigiteenistuja tegevusetuse kohta esitatud teateid, päringuid, ja kaebusi v) täita teisi halduskontrolliga seotud ülesandeid.

⁹ Peainspeksioon allub otse peaministrile ja täidab järgmisi ülesandeid: i) koordineerib ja toetab inspeksioonide tegevust; ii) esitab inspeksioonidele ettepanekuid metoodikaga kohta; iii) kontrollib huvide konfliktile ning ametivõimu kuritarvitamisele viitavaid ilminguid; iv) kontrollib korruptsiooniilminguid täidesaatvates ja avaliku halduse asutustes; v) täidab teisi Ministrite Nõukogu määrustes loetletud või peaministri määratud ülesandeid.

ning peainspeksiooni kinnituste kohaselt on neid soovitusi tavaliselt järgitud. Bulgaaria valitsuse aruandes on esitatud teave eri haldusstruktuurides läbi viidud kontrollide ning algatatud distsiplinaarmenetluste arvu kohta. Samas ei ole märgitud nende riigiteenistujate ametikohti, kelle vastu distsiplinaarmenetlust algatati.

Inspeksioonide sõltumatuse nõue on sätestatud haldusseaduses. Inspeksioonide ülesanded ja pädevus on määratletud asjakohase ametiasutuse sise-eeskirjades. Kõik ministeeriumide juurde loodud inspeksioonid annavad aru otse ministrile ning nende eelarve on seotud ministeeriumi eelarvega. Täidesaatvate isikute kontrollimine (ministrid, täitevasutuste tegevdirektorid, riigiasutuste ja komisjonide juhatuste liikmed jne) kuulub inspekteerimise direktoraadi juhataja pädevusse, kes allub otse Bulgaaria Vabariigi peaministrile.

- Aruannete esitamine rakendusmeetmete kohta mis on võetud, et ennetada uurimis- ja õiguskaitseorganite mõjutamist ning võidelda mõjutamise vastu, eriti nendel juhtudel, kui ametikohustuste peatamise, vallandamise või kriminaalmenetlus algatatakse õiguskaitseorgani korruptsioonikahtlusega töötaja vastu

Bulgaaria ametiasutused kinnitavad, et ministeeriumides on võetud mitmeid ennetavaid ja kontrollmeetmeid. Eri meetmete tegelikku mõju ei ole võimalik mõõta. Isegi kui mitmeid haldusmeetmeid on võetud, ei ole algatatud ja lõpule viidud kriminaalmenetluste kohta esitatud teavet võimalik kontrollida. Esitatud teabest ei selgu mitmel juhul on püütud korruptsioonijuhtumi uurimist mõjutada, ning kuidas sellisel puhul on toimitud.

- Usaldusväärse kontrollmehhanismi loomine, et kontrollida majanduslike huvide deklaratsioonides esitatud andmeid ning kohaldada tõhusaid sanktsioone valede või ebatäpsete andmete esitamisel

Vastavalt kõrgete riigiametnike omandi seaduses 2006. aasta septembris tehtud muudatustele, on kõrged riigiametnikud alates 2007. aasta jaanuarist kohustatud esitama majanduslike huvide deklaratsiooni iga aasta 30. aprilliks. Pärast seda kuupäeva on neil deklaratsioonis mistahes vigade parandamiseks aega veel üks kuu.

Seejärel võrreldakse deklaratsioonides esitatud andmeid teiste ametiasutuste (näiteks rahandus-, transpordi-, põllumajandus- ja metsandus või piirkondliku arengu ministeerium) hallatavates registrites oleva teabega. Majanduslike huvide deklaratsioonide kooskõlastamise ja andmete kontrollimise eest vastutab Riigikontroll, kes määrab andmete mittevastavuse korral ka trahvid. Andmete vastavuse kontroll tuleb viia lõpule iga aasta 31. oktoobriks. Kõik ebatäpselt täidetud deklaratsioonid tuleb esitada Maksuametile kontrollimiseks. Võimaliku kuriteo puhul konsulteeritakse peaprokuröriga. Deklaratsioonid avaldatakse ja järgnevaid toiminguid kajastatakse Riigikontrolli kodulehel.

Kõnealune mehhanism täiendab riikliku korruptsioonivastase võitluse strateegias sätestatud ennetavaid ja tõkestavaid meetmeid ning võimaldab võrrelda deklareeritud andmeid ja elustiili. Mehhanismi mõju ei ole võimalik hinnata enne

kui a) kõik deklaratsioonid on esitatud ning b) kõik deklaratsioonid on kontrollitud ja vajalikud meetmed võetud.¹⁰

3.2.5. 5. eesmärk: võtta täiendavaid meetmeid, et ennetada korruptsiooni ning võidelda selle vastu eelkõige piiril ja kohalikes omavalitsustes

Bulgaaria jõupingutused korruptsiooni ohjeldamiseks teatavates piiripunktides ennetavate kontrollide ja sanktsioonide kaudu on olnud edukad. Elektroonilise maksesüsteemi paigaldamine ning töökohtade juhusliku jagamise süsteem kasutamine teatavates piiripunktides on vähendanud võimalusi korruptsiooniks ning suurendanud tulu. Kõnealust head tava tuleks kohaldada ka teistes piiripunktides. Kohalike omavalitsuste ametnike erikoolitus ja korruptsiooni ennetavad meetmed koos halduse läbipaistvuse tagamise ja lihtsustamisega on hakanud tulemusi andma. Mingeid andmeid kohalike omavalitsuste vastu esitatud korruptsioonisüüdistuse kohta ei ole esitatud. Riigikontroll on alustanud finantskontrolle, kuid ennetava uurimise korraldamine seletamatu jõukuse ilmingute puhul, ei ole veel tavaks saanud.

Korruptsiooni ennetamisel ja selle vastu võitlemisel nii piiril kui ka kohalikes omavalitsustes on saavutatud olulist edu.

Üksikasjalik hinnang

- Distsiplinaarkaristuste ja nulltolerantsi kohaldamine veterinaarteenistustes, tolliteenistustes, transpordiameti täitevasutustes ja teistes asjaomastes teenistustes

Bulgaaria ametiasutused suurendasid jõupingutusi kõnealustes teenistustes kontrollimiste korraldamisel ja karistuste määramisel, ning piiripolitsei ametnikega seotud korruptsioonijuhtude arv on alates 2006. aastast järjepidevalt vähenenud. Riigihalduse ja haldusreformi ministeeriumi ning piirkondlike ja kohalike ametiasutuste edasipüüdlikud jõupingutused selles valdkonnas on märkimisväärsed. Lisaks inspeksiooni korraldatud kontrollimistele, rakendab piiripolitsei direktoraat rotatsiooni põhimõtet. Samasuguseid põhimõtteid kohaldatakse ka piiril töötavate veterinaarinspektorite ning tolliameti ja

¹⁰ Registreeritud 359st poliitilisest parteist ja nende osakonnast on praegu oma finantsaruande Riigikontrollile esitanud vaid 106. Ülejäänud 253 parteid, kes ei suutnud finantsaruannet esitada, kaotavad õiguse saada riigilt toetust. Lisaks ei saa nad osaleda ei üleriigilistel ega ka kohalikel valimistel.

Riigikontroll avaldas 20. aprillil oma kodulehel nimekirjad isikutest, kes ei ole seaduses ette nähtud korras esitanud ametisse asumise järel või ametist lahkumise eel majanduslike huvide deklaratsiooni. 816 isikut esitasid ametisse asumise järgse deklaratsiooni seadusega ette nähtud tähtjaks. 8 isikut (poliitiliste parteide juhtimis- ja järelevalveorganite liikmed) esitasid ametisse asumise järgsed deklaratsioonid hilinemisega. Kaks isikut (uurijad) esitasid hilinemisega ametist lahkumise eelsed deklaratsioonid.

Isikute vastu, kes ei esitanud oma deklaratsioone seaduses ette nähtud tähtjaks, on algatatud haldusrikkumise menetlused. Riigikontrolli direktor edastas nimekirja isikutest, kes ei esitanud oma deklaratsioone ettenähtud tähtjaks, Maksuameti tegevdirektorile, et võtta maksumenetluse seadustikule vastavad meetmed.

Kõrged riigiametnikud pidid oma iga-aastase majanduslike huvide deklaratsiooni esitama 30. aprilliks. 15. maiks oli Riigikontroll töödelnud 5 515 deklaratsiooni ja teatist. Iga-aastaste deklaratsioonide ja teatiste lõplik arv esitatakse pärast deklaratsioonide muutmise tähtaja lõppu.

maksuameti töötajate puhul. Koos inspeksioonidega korraldatakse etteteatamata kontrollimisi, lähtudes piiripunktide edastatud vihjetest;¹¹ töökohtadesse on üles seatud videokaamerad, riiki saabujatele jagatakse bulgaaria- ja ingliskeelseid voldikuid; vajaduse korral jagab veterinaarkontroll piiripunktides teavet mootorsõidukite profülaktilise desinfitseerimise hinna kohta; uutele teenistujatele ja kõrgematele ametnikele korraldatakse korrapäraselt koolitusi ja psühholoogilisi küsitlusi korruptsiooniohtu hindamiseks; ennetuslikul eesmärgil avalikustatakse kõik avastatud juhtumid.

Kuigi Bulgaaria kinnitab distsiplinaarmedetmete kohaldamist,¹² ei ole nende mõju võimalik mõõta, sest Bulgaaria ametiasutused ei ole veel avaldanud teavet karistatud ametnike ametikohtade kohta. Üksikuid kriminaalmenetlusi on algatatud, kuid ühtegi süüdimõistvat otsust korruptsiooni eest mõnes asjaomases teenistuses ei ole tehtud.

- Elektroonilise maksesüsteemi paigaldamine ja piiril töötavate ametnike juhusliku vahetuste aja süsteemi kasutamine

2006. aasta juulis paigaldas Bulgaaria katseprojekti raames Lesovo piiripunkti elektroonilise maksesüsteemi, eesmärgiga vähendada sularahamakseid ja korruptsiooniohtu. Elektroonilise maksesüsteemiga on liidetud kõik ELi välispiiril asuvad maantee piiripunktid. Lesovo piiripunktis elektroonilise maksesüsteemi kasutamisel saavutatud positiivseid tulemusi peaksid edaspidi levima kõikidesse maantee piiripunktidesse, et nende mõju oleks püsiv.

Piirivalves toimib juhusliku vahetuste aja süsteem. Mõnedes piiriületuspunktides kasutatakse kõnealust tarkvara ka politseiametnike puhul. Eesmärk on võtta kõnealune süsteem kasutusele kõikides piiriületuspunktides.

- Auditite ja kontrollide korrapärane korraldamine, tulemuste avaldamine ja järelemeetmete võtmise tagamine

Riigikontroll, keda toetavad piirkondlikud ja kohalikud bürood (6 piirkondlikku harukontorit ja 28 bürood kogu Bulgaarias), korraldab kõikide avalik-õiguslike astutuste (sh kohalike omavalitsuste) finantskontrolli, kontrollib kõiki riigihankeid ja teostab nende hilisemat järelevalvet. Tulemused avaldatakse korrapäraselt Internetis.

Bulgaaria annab teada, et alates 2007. aasta jaanuarist on koostamisel 6 aruannet ning 2007. aasta detsembriks peaks lõpule jõudma 8 auditit.

¹¹ Euroopa Komisjoni delegatsiooni eksperdile aprillis Kapitan Andreevo piiripunktis esitatud statistika riigiteenistujate korruptsioonikahtluste ja selle tulemusel ametiasutuste korraldatud uurimiste kohta osutab uurimiste paranenud kvaliteedile.

¹² Bulgaaria ametiasutused võtsid vastu 2006. aasta aruande läbipaistva valitsemistava rakendamise ning korruptsiooni ennetamise ja selle vastu võitlemise kohta, milles teatakse, et 2006. aasta tegevuskavas loetletud 121 meetmest on ellu viidud 94 ning 27 meetet on rakendusfaasis, mis peaks lõppema 2007. aasta keskel. Millised meetmed on ellu viidud, ei ole täpselt teada. Bulgaaria aruandes kinnitatakse ka, et strateegia rakendamise kava 2007. aastaks on heaks kiidetud. Siiani ei ole kõnealust dokumenti aga ametlikult esitatud.

- Aruanne seletamatu jõukuse ilmingute uurimise kohta

Seletamatu jõukuse ilmingute uurimisi saab praegu algatada ainult juhul, kui need on seotud kuriteoga või kui on esitatud kindel vihje. Pangakontode ja maksudeklaratsioonide kontrollimine on lubatud vaid juhul, kui see on seotud kuriteo uurimisega. Seletamatu jõukuse ilminguid ei uurita eraldi, sest Bulgaaria ametiasutused ei registreeri kõnealuseid uurimisi ega koosta nende kohta aruandeid.

- 3.2.6. 6. eesmärk: viia ellu organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise tegevuskava, keskendudes tõsistele kuritegudele ja rahapesule ning kurjategijate vara korrapärasele konfiskeerimisele; esitada aruanne uute ja käimasolevate uurimiste, esitatud süüdistuste ja tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta kõnealustes valdkondades

Võitluses organiseeritud kuritegevusega rakendab Bulgaaria ajakohastatud tegevuskava, milles keskendutakse õiguskaitsele, kohtueelsetele sanktsioonidele ja ennetusmeetmetele. Õigusala koostöö teiste liikmesriikidega kõnealuses valdkonnas on ulatuslik. Bulgaaria on samuti seotud paljude abiprojektidega, mis hõlmavad võitlust organiseeritud kuritegevuse ja tõsiste kuritegude eri ilmingute vastu. Paraku ei saa strateegia mõju adekvaatselt hinnata, sest puuduvad hindamise metoodika ja usaldusväärsed statistilised andmed. Andmed, mis võimaldaksid hinnata kohtuasjade käsitlemisel toimunud muutusi, ei ole järjepidevad ega usaldusväärsed. Oletatavate palgamõrvade suhtes on algatatud liiga vähe kohtumenetlusi. Jätakuvalt tekitab muret ametiasutuste suutlikkus konfiskeerida kurjategijate vara.

Edusammud organiseeritud kuritegevuse ja tõsiste kuritegude vastu võitlemisel ei ole piisavad.

Üksikasjalik hinnang

Kuigi Bulgaaria ametiasutused esitavad organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta üha enam teavet, on see jätkuvalt ebatäpne.

Organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia rakendamiseks on vastu võetud järgmised õiguslikud vahendid: Ministrite Nõukogu võttis 2007. aasta jaanuaris vastu organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse ajakohastatud tegevuskava; paraku puudub üksikasjalik teave selle rakendamise kohta.

- Liikmesriikide ekspertide abi ja juhendamise kaasamine, et parandada uurimise ja aruandluse kvaliteeti

Organiseeritud kuritegevuse, eriti narkokuritegude vastase võitluse raames on korraldatud edukaid ühisoperatsioone. Bulgaaria esitatud andmete kohaselt on alates 2006. aasta septembrist koos Hispaania, Madalmaade, Prantsusmaa, Rumeenia, Portugali ja Türgi politseiga korraldatud 15 ühisoperatsiooni. Bulgaaria ametiasutused kinnitavad, et on likvideeritud kolm kuritegelikku ühendust, kes korraldasid naistega kauplemisest nende seksuaalse ekspluateerimise eesmärgil. Euroopa vahistamismääruse alusel on vahistatud

kolm isikut ning Bulgaaria kohtuvõimud on väljastanud ühe Euroopa vahistamismääruse.

Bulgaaria õiguskaitseorganid teevad koostööd ekspertidega teistest ELi liikmesriikidest, et võidelda organiseeritud kuritegevuse ja tõsiste kuritegude eri ilmingute vastu. Koostöö hõlmab nii ühisprojekte teiste liikmesriikidega kui ka 9 PHARE mestimisprojekti. Bulgaaria Riigiprokuratuuris töötab nõunikuna endine Madalmaade peaprokurör. 2007. aasta aprillis alustas siseministeeriumis tööd Prantsuse nõunik, et aidata tugevdada politsei peadirektoraadi suutlikkust ja edendada organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust.

Teatavaid tulemusi on saavutatud ka võitluses ELi vahendite kuritarvitamise vastu. Uurimine jätkub.

- Tegevuskava esitamine organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse strateegia rakendamiseks, viia see ellu ja koostada korrapäraselt aruandeid

Praegu rakendatakse organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse ajakohastatud tegevuskava, mis hõlmab ajavahemikku kuni 2007. aasta lõpuni ning mille peamised eesmärgid on: a) algatada kriminaalmenetlus kuritegelike ühenduste juhtide vastu; b) tugevdada ennetavaid meetmeid võitluses organiseeritud kuritegevusega; c) vähendada kuritegelike ühenduste majandusressursse; d) konfiskeerida kuritegelikul teel saadud vara.

Bulgaaria ametiasutused osutavad märkimisväärsetele tulemustele tegevuskava elluviimisel. Paraku on tulemusi raske hinnata, sest tegevuskava konkreetse rakendamise kohta puuduvad korrapärased aruanded.

- Kurjategijate vara konfiskeerimist käsitlevate õigusaktide igakülgne rakendamine

Kuritegelikul teel saadud varade konfiskeerimist käsitleva seaduse alusel kahe aasta eest loodud kuritegelikul teel saadud vara tuvastamise komisjonile on alles hiljuti antud (siiani veel tegelikkuses kasutamata) ressursid, et võtta konkreetseid meetmeid selliste varade külmutamiseks ja konfiskeerimiseks, kui uurijad on juhtumi neile üle andnud. Sel eesmärgil loodud komisjoni pädevusse kuulub kuritegelikul teel saadud varade kindlakstegemine, meetmete võtmine varade külmutamiseks ja kohtumenetluse algatamine.

Komisjonil ei ole veel püsivat asukohta ning selle 294 töökohast on täidetud vaid 114.

Mitme juhtumi suhtes on algatatud kohtumenetlust. Uurimise ajaks on juhtumiga seotud omand ja vara külmutatud, kuid seni ei ole konfiskeerimisi veel toimunud. Esmalt peab lõpule jõudma kohtumenetlus, mis võib aga kesta 2–3 aastat.

- Korrapärane aruandlus algatatud ja käimasolevate uurimiste, süüdistuste ja süüdimõistvate kohtuotsuste kohta ning nende suhtes sisekontrolli korraldamine

Bulgaarias on täheldatav isikuvastaste kuritegude märgatav ja järjepidev vähenemine. Kahjuks ei võimalda Bulgaaria ametiasutuste esitatud statistilised

andmed määratleda üheselt toimepandud kuritegude liiki, näiteks tapmiste osas hõlmavad andmed koduvägivalla käigus toimepandud tapmisi ning üldise ja/või organiseeritud kuritegevusega seotud tapmisi (sh palgamõrvu). Teave organiseeritud kuritegevuse juhtude uurimisega seotud edusammude kohta on puudulik. Üksikasjaliku hinnangu koostamiseks on vaja täpsemaid andmeid.

Oluliseks probleemiks on palgamõrvad, eriti pärast jaanuaris toimepandud kohalike poliitikute tapmisi. Praeguseks ei ole kellelegi süüdistust esitatud ega kedagi süüdi mõistatud.

Bulgaaria kõrgete täitev- ja kohtuametnikega seotud hiljutised skandaalid on oluliseks proovikiviks, mis võimaldab testida loodud uurimismehhanismi tõhusust ning määrata tegelik karistus ulatusliku korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse eest. Ühe ministri hiljutist tagasiastumist seoses ulatusliku korruptsioonijuhtumi uurimisega, mis on praegu veel pooleli, tuleb võtta kui positiivset märki.

Tegelikku edu näitab aga esitatud süüdistuste ja süüdimõistvate kohtuotsuste arv.

- Kontrollimiste tulemuste avaldamine

Aruandlusmehhanismi ei ole veel loodud.

- Rahapesu vastast võitlust käsitlevate õigusaktide rakendamine

2006. aastal muudeti Bulgaaria kriminaalseadustikku ning sätestati, et välismaal toimepandud kuritegu võib olla Bulgaarias toimunud rahapesu seisukohalt eelkuritegu ning et rahapesusüüdistuse võib esitada ilma, et kõnealuse eelkuriteo eest oleks määratud karistus. Lisaks anti peaprokurörile õigus nõuda rahapesu ja organiseeritud kuritegevuse juhtude puhul pankadelt teavet ilma kohtu otsuseta. Rahapesuvastase võitluse edendamiseks võetakse ka muid meetmeid, mis aitavad õiguskaitset tõhustada.

Bulgaaria ametiasutused kinnitavad, et kõnealuses valdkonnas on tehtud mõningaid edusamme. Eriti tõstetakse esile, et Kõrgeim Kassatsioonikohus on läbi lõpule 54 organiseeritud kuritegevuse ja rahapesujuhtumiga seotud kohtueelset menetlust. Rahapesuga seoses on esitatud veel 37 süüdistust ja tehtud 5 süüdimõistvat kohtuotsust. Kuritegelike ühenduste liikmete ning nendega seotud füüsiliste ja juriidiliste isikute kohta on läbi viidud 81 maksuaudit.

Siiski on veel vara hinnata, kas olukord on ka tegelikult paranenud; enne peavad edusammud kinnitust leidma. Vaja on kohaldada või välja töötada lisameetmeid.¹³

¹³

30. novembril 2006 kiitis Ministrite Nõukogu heaks eelnõu, millega muudetakse rahapesuvastaseid meetmeid käsitlevat seadust. Eelnõu kohaselt peavad kõik pangad ja elektroonilise rahaga seotud teenuseid pakkuvad ettevõtjad rahapesu kahtluse korral esitama täiendava teabe oma toimingute ja tehingute kohta. Muudatuste eesmärk on viia reguleeriv raamistik kooskõlla krediitiasutuste seadusega, mis jõustus 1. jaanuaril 2007. Parlament alles arutab muudatusi. Bulgaaria ametiasutused tegelevad ka ELi kolmanda rahapesuvastase direktiivi ülevõtmisega.

4. KOOSTÖÖ- JA JÄLGIMISKORRA MEETMED

Kohtureformi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise valdkondades peab Bulgaaria eesmärkide saavutamiseks:

- pärast uue kohtusüsteemiseaduse ja menetlusseadustiku vastuvõtmist ja rakendamist laiendada nende õigusaktide kohaldamise järelevalvesüsteemi ning andma korrapäraselt aru järelevalve tulemustest;
- tagama, et Kõrgeima Justiitsnõukogu juurde loodud inspeksioonid toimiks nõuetekohaselt; soodustama katseprojektide käigus järeleproovitud tarkvara juurutamist, mis võimaldab määrata juhtumeid juhuslikkuse põhimõttest lähtudes; hindama täiendavalt, kas kohtunikud ja prokurörid järgivad eetikanorme, ning korraldama asjaomaseid koolitusi,
- tõestama korruptsioonivastase võitluse raames saavutatud tulemusi. Bulgaaria peab toetuma uurimistoimingute valdkonnas saavutatud edule ja suurendama jõupingutusi, et tõsta kohtunike teadlikkust lõplike ja hoiatavate kohtuotsuse olulisusest kõrgete ametnikega seotud korruptsioonijuhtumite puhul. See kehtib ka juhul, kui juhtumiga on seotud mõjukad ja tuntud isikud;
- esitama sõltumatu analüüsi, veenva metoodika ning usaldusväärsed ja sihipärased statistilised andmed, et hinnata, kas kõrgete ametnikega seotud korruptsioonijuhtumeid ning palgamõrvade ja organiseeritud kuritegevusega seotud juhtumeid on nõuetekohaselt uuritud ning kas nende puhul on tehtud hoiatavad kohtuotsused. Ennetavate meetmete kohaldamisel ja süüdistuse esitamisel ei tohiks sammugi taganeda. Vaja on uurida tulemusi ning koostada nende kohta igakülgne ja täpne aruanne;
- tegema jõupingutusi ja tugevdama poliitilist tahet, et rakendada organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse tegevuskava; võetud meetmetest teavitamine peab olema läbipaistev. Bulgaaria peab tihendama kõnealuses valdkonnas tehtavat rahvusvahelist koostööd;
- Eespool loetletud eesmärkide saavutamiseks peab Bulgaaria tugevdama kohtusüsteemi suutlikkust kõikidel tasanditel, eriti seoses professionaalsuse, sõltumatuse, ressursside ja pädevusega.

Bulgaaria edusammude jälgimiseks tuleb ka edaspidi kohaldada koostöö- ja jälgimiskorda. Koostöö ja jälgimise lihtsustamiseks peaksid Bulgaaria ametiasutused koostama 2007. aasta oktoobriks tähtajalise tegevuskava, kus on selgitatud, kuidas seatud eesmärgid kavatsetakse saavutada. Kava peaks hõlmama organiseeritud kuritegevuse ja korruptsioonivastase võitluse terviklikku strateegiat ning usaldusväärset kava kohtunike professionaalsuse, sõltumatuse, pädevuse ja ressursside suurendamiseks. Parandatud ja täiustatud statistika ning teabesüsteem korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse juhtumite kohta ning nende kohtuliku menetlemise kohta toetaksid koostöö- ja jälgimiskorra raames tehtavaid jõupingutusi. Bulgaaria ametiasutused peavad edendama avatud dialoogi riigi kodanikega, et suurendada koostöö- ja jälgimiskorra raames tehtavate reformide läbipaistvust.

4.1. Toetusmeetmed

Bulgaariat toetatakse tema jõupingutustes, et reformida õigussüsteemi ja võidelda organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooniga. See hõlmab Bulgaariale juba praegu eri programmide raames kättesaadavate ühenduse rahaliste vahendite koondamist ja suunamist institutsioonide ülesehitamist toetavatele meetmetele ja õigusreformi ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitlusega seotud koolitusprogrammidele.

Euroopa Komisjon kutsub liikmesriike üles andma Bulgaariale senisest enam abi ja väärtuslikku praktilist toetust. Selleks peaksid nad tegema Bulgaaria ametiasutustega koostööd ühistes uurimisrühmades, mis võitlevad korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevusega, jagama temaga finantsteavet ja -metoodikat, lähetama eksperte ja nõunikke olulisematesse ministeeriumidesse ja asutustesse (näiteks õigussüsteemi seaduse alusel loodavasse inspeksiooni või kõrgeimasse justiitsnõukogusse) ning pakkuma oma politsei-, tolli- ja kohtunike koolitusasutustes, riiklikes õigusinstituutides ja muudes avalikele teenistujatele mõeldud tippkeskustes kõrgetasemelist koolitust Bulgaaria politsei- ja tolliametnikele ja prokuröridele.

Kuna õigusriigi põhimõte on ELi jaoks esmatähtis, peavad kõik osapooled (s.t komisjon, Bulgaaria ja teised liikmesriigid) tegema koostööd, et Bulgaaria viiks oma õigusreformi tegelikkuses ellu ja võitleks kõikidel tasanditel kuritegevuse ja korruptsiooni vastu. Komisjon uurib 2007. aasta oktoobriks, millist abi liikmesriigid on Bulgaariale pakkunud, et teha kindlaks veel rahuldamata vajadused ja tagada tema toetamine kõikides valdkondades.

5. KOKKUVÕTE

Bulgaaria on ühinemisele järgnenud kuuel kuul teinud jätkuvalt edusamme probleemide lahendamiseks, mis võivad takistada ELi õigusaktide, poliitika ja programmide tõhusat rakendamist. Tal ei ole siiski olnud piisavalt aega, et saavutada olulistest valdkondades veenvaid tulemusi. Kõikidele valdkondadele, kus on kehtestatud kaasnevad meetmed, tuleb ka edaspidi pöörata tähelepanu. Eriti otsustavalt tuleb tegeleda õigusreformiga ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitlusega. Võttes arvesse käesolevas aruandes esitatud analüüsi, on komisjon arvamusel, et ühinemislepingus sätestatud kaitsemeetmete rakendamine ei ole praeguses etapis õigustatud.

Komisjon jätkab Bulgaariaga tihedat koostööd, et toetada jõupingutusi koostöö- ja jälgimiskorra kohaste eesmärkide saavutamisel. Koostöö- ja jälgimiskorra kehtestamist käsitlevas otsuses on sätestatud, et komisjon esitab oma aruande iga kuue kuu tagant. Komisjon ajakohastab käesolevat aruannet 2008. aasta alguses. Järgmine koostöö- ja jälgimiskorda käsitlev üksikasjalik aruanne esitatakse 2008. aasta keskel. Et saada selle koostamiseks andmeid, peaks Bulgaaria saatma komisjonile 31. märtsiks 2008 oma täiendavate edusammude kohta aruande.

LISA

Üldine olukord seoses Bulgaaria suhtes kehtestatud kaitsemeetmete ja üleminekukorraga

Majanduse kaitseklausel

Ei kohaldata.

Siseturu kaitseklausel

Ei kohaldata.

Justiits- ja siseküsimuste kaitseklausel

Ei kohaldata.

Põllumajandusfondid

a) kaitsemeetmed

Ei kohaldata.

b) üleminekukord

Komisjoni määrus (EÜ) nr 1423/2006, 26. september 2006, millega kehtestatakse põllumajanduskulude valdkonnas Bulgaaria ja Rumeenia suhtes võetavate asjakohaste meetmete mehhanism

Toiduohutus

a) kaitsemeetmed

Ei kohaldata.

b) üleminekukord

Komisjoni otsus 2006/800/EÜ, 23. november 2006, millega kiidetakse heaks kavad metssigadel esineva sigade katku likvideerimiseks ja metssigade erakorraliseks vaktsineerimiseks Bulgaarias

Komisjoni otsus 2006/805/EÜ, 24. november 2006, loomatervishoiualaste tõrjemeetmete kohta seoses sigade klassikalise katkuga teatavates liikmesriikides (viimati muudetud komisjoni 6. märtsi 2007. aasta otsusega 2007/152/EÜ)

Komisjoni otsus 2007/16/EÜ, 22. detsember 2006, millega nähakse ette üleminekumeetmed ühendusesiseseks kauplemiseks Bulgaarias ja Rumeenias saadud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste sperma, munarakkude ja embrüotega

Komisjoni otsus 2007/26/EÜ, 22. detsember 2006, millega muudetakse Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisakti VI lisa liidet seoses teatavate Bulgaaria piimatöötlemisettevõtetega

Komisjoni otsus 2007/29/EÜ, 22. detsember 2006, millega sätestatakse üleminekumeetmed teatavate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004 reguleerimisalasse kuuluvate kolmandatest riikidest pärit loomsete saaduste suhtes, mis toodi Bulgaariasse ja Rumeeniasse enne 1. jaanuari 2007

Komisjoni otsus 2007/30/EÜ, 22. detsember 2006, millega sätestatakse üleminekumeetmed teatavate Bulgaariast ja Rumeeniast pärit loomsete saaduste turustamiseks (viimati muudetud komisjoni 25. aprilli 2007. aasta otsusega 2007/264/EÜ)

Komisjoni otsus 2007/31/EÜ, 22. detsember 2006, millega sätestatakse üleminekumeetmed seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 853/2004 hõlmatud teatavate liha- ja piimasektori toodete lähetamisega Bulgaariast teistesse liikmesriikidesse (viimati muudetud komisjoni 11. juuni 2007. aasta otsusega 2007/398/EÜ)

Lennundusohutus

Kaitsemeetmed

Komisjoni määrus (EÜ) nr 1962/2006, 21. detsember 2006, Bulgaaria Euroopa Liiduga ühinemise akti artikli 37 kohaldamise kohta

Lisaks kehtestas Bulgaaria 21. veebruaril 2007 ise piirangud viie lastilennuettevõtja suhtes, et ei tekiks vajadust kaaluda nende arvamist ühenduses keelatud lennuettevõtjate nimekirja ning tühistas 160 õhusõiduki lennukõlblikkussertifikaadi, kuna need ei vastanud EÜ eeskirjadele.